

17 FRANCESC i la nostra CASA DE TOTS

Carta «*Laudato Si'*» —«*Lloat sigueu*»—

30 L'ECOLOGIA té una dimensió CULTURAL

La dimensió cultural és un aspecte rellevant de l'ecologia que Francesc ens proposa. No sempre s'ha considerat així, però té molt sentit afirmar que **el patrimoni que hem heretat inclou la natura i, també, un patrimoni històric, artístic i cultural** que està igualment amenaçat. «*La cultura és quelcom més que allò que nosaltres hem heretat del passat; cal entendre-la també en el seu sentit viu, dinàmic i participatiu; i no la podem ignorar a l'hora de repensar la relació dels éssers humans amb el medi ambient*» (LS 143).

En parlar de l'ecologia relativa a un territori concret, també té sentit que no tan sols fixem l'atenció en els problemes ambientals, sinó que també prenguem en consideració **les cultures locals** i les dificultats que els ciutadans que viuen en aquest territori concret han de superar per tenir-ne cura i mantenir-les. Si no ho fan ells, qui poden esperar que ho faci?

N'hi ha prou d'observar el que ja està succeint en el nostre món i treure'n conseqüències. El fenomen de la globalització i del consum compulsiu, juntament amb el creixent pluralisme en els països més desenvolupats, afavoreixen l'*homogeneïtzació de les cultures*, posant en risc la varietat cultural, que és un tresor de tota la humanitat.

Les organitzacions internacionals i els grans grups empresarials no poden ignorar els drets dels pobles i les seves cultures quan decideixen programar i dur a terme els seus plans d'actuació. Per una raó evident: les seves decisions afectaran la vida de les persones i, per tant, també la seva cultura (cf. LS 144).

En aquest sentit Francesc ha denunciat algunes formes d'explotació i degradació del medi ambient que no tan sols acaben amb els recursos que les comunitats necessiten per a la subsistència, sinó que posen en risc les institucions socials que han conformat la seva identitat i la seva riquesa cultural durant molts segles. **Les**

seves paraules són molt incisives i ens interpel·len. Ha escrit: «*La imposició d'un estil hegemònic de vida, vinculat a un únic model de producció, pot ser tan perjudicial per a una comunitat com l'alteració dels ecosistemes*» (LS 145).

31 El nostre entorn condiona la VIDA QUOTIDIANA

Si entenem que el nostre entorn és un 'tot' que constitueix l'ambient on vivim, incloent-hi l'espai físic on desenvolupem la nostra vida i també les persones i les coses amb les quals mantenim relació, no tindrem cap dificultat a reconèixer que l'entorn condiona la nostra vida quotidiana.

Francesc afirma que **l'entorn on es desenvolupa la vida de les persones condiona la millora integral de la qualitat de vida de cadascú**, perquè «*el nostre entorn influeix en la nostra manera d'entendre la vida, de sentir i d'actuar. Alhora, en els nostres habitatges, les nostres llars, els nostres ambients de treball i els nostres barris, usem l'ambient per expressar la nostra identitat*» (LS 147).

Per aquest motiu, **res del que forma part del nostre entorn immediat no pot deixar-nos indiferents**, perquè tot ens afecta encara que no en siguem conscients. En la pràctica, «*ens esforcem per adaptar-nos al medi ambient i, quan és desordenat, caòtic i carregat de contaminació visual i acústica, l'excés d'estímuls fa molt difícil que ens hi sentim integrats i feliços*» (LS 147).

Tanmateix, **cal valorar l'esforç de moltes persones per superar les limitacions degudes al propi entorn**. «*És admirable la creativitat i la generositat de persones i grups que són capaços de respondre a les limitacions mediambientals alleujant els efectes adversos dels seus entorns i aprenent a orientar la seva vida enmig del desordre i la precarietat*» (LS 148).

Però no ens pot deixar indiferents que en alguns ambients «*la pobresa extrema faciliti l'aparició de comportaments inhumans i l'explotació de persones per part d'organitzacions criminals*»; i que, «*en els barris perifèrics de les grans ciutats, l'experiència diària de l'amuntegament i l'anonimat social pugui provocar la sensació de desarrelament que afavoreix les conductes antisocials i la violència*» (LS 149).

En contrast, sabem prou bé que **l'amor permet teixir lligams de pertinença i convivència que converteixen l'amuntegament en una experiència comunitària que supera les barreres de l'egoisme**.

«Ens esforcem per adaptar-nos al medi ambient i, quan és desordenat, caòtic i carregat de contaminació visual i acústica, l'excés d'estímuls fa molt difícil que ens hi sentim integrats i feliços» (LS 147).

- Quines possibilitats tens de canviar el teu entorn per tal que la qualitat de vida de les persones amb les quals convius pugui millorar?
- Com pots afavorir la creació de vincles de pertinença en una comunitat? Et sents capaç de dissenyar un pla d'acció amb aquesta finalitat?

edebé

Extracte del llibre *Carta del PAPA FRANCESC — ECOLOGIA INTEGRAL*
Selecció i desenvolupament: FRANCESC RIU i MARGARIDA MOGAS